

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

1. I februar 1967 nedsatte justitsministeriet et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om ændring af reglerne om adgang til svangerskabsafbrydelse. Udvalget bestod af repræsentanter for mødrehjælpen, sundhedsstyrelsen, Den almindelige danske Lægeforening, Danske Kvinders Nationalråd, socialministeriet og justitsministeriet samt af andre særligt sagkyndige.

Udvalget afgav i januar 1969 betænkning om adgang til svangerskabsafbrydelse (Nr: 522/1969).

Som led i sine overvejelser om en udvidelse af adgangen til svangerskabsafbrydelse har udvalget foretaget en indgående vurdering af fordele og ulemper ved gennemførelsen af en fri adgang til svangerskabsafbrydelse. På grundlag heraf har et flertal bestående af 8 af udvalgets 9 medlemmer ikke ment på nuværende tidspunkt at kunne gå ind for gennemførelse af fri adgang til svangerskabsafbrydelse, men har anbefalet, at der sker en væsentlig udvidelse af adgangen hertil.

Efter den gældende lov, lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m. v., kan der ved afgørelsen af, om svangerskabsafbrydelse skal tillades, tages hensyn til den gravide kvindes personlige og sociale vanskeligheder, men tilladelse kan som altovervejende hovedregel kun gives, såfremt afbrydelse af svangerskabet er nødvendig for at afværge en lægeligt konstateret fare for kvindens helbredstilstand. Efter flertallets opfattelse har denne ordning medført, at ansøgninger om svangerskabsafbrydelse har måttet afslås i videre omfang, end det kan forekomme rimeligt.

Flertallet har derfor foreslået gennemførelse af en såkaldt „social indikation“ for svangerskabsafbrydelse, således at der åbnes mulighed for afbrydelse af et svangerskab også i tilfælde, hvor gennemførelsen af svangerskabet eller omsorgen for barnet må antages at ville medføre en så alvorlig belastning af kvinden, som ikke kan afværges på anden måde, at det af hensyn til kvinden, til opretholdelsen af hjemmet eller omsorgen for familiens øvrige børn må anses for påkrævet, at svangerskabet afbrydes.

Flertallet har endvidere foreslået, at der åbnes særlig mulighed for at tillade svangerskabsafbrydelse for unge kvinder, når kvinden på grund af ung alder eller umodenhed ikke for tiden formår at drage omsorg for barnet på forsvarlig måde.

Endelig har flertallet foreslået, at svangerskabsafbrydelse uden tilladelse — og således også uden undersøgelse af, om betingelserne for svangerskabsafbrydelse efter de specielle indikationer herfor er opfyldt — skal kunne foretages, såfremt den gravide kvinde er over 38 år eller tidligere har født 4 børn, som er under 18 år og opholder sig i hjemmet. Det fremhæves i denne forbindelse i betænkningen, at tilladelsesprocenten for disse grupper af kvinder allerede efter de gældende regler nærmer sig de 100, og at forslaget derfor er udtryk for en administrativ forenkling.

Et mindretal i udvalget bestående af 1 af udvalgets 9 medlemmer har derimod ment, at der bør gennemføres fri adgang til svangerskabsafbrydelse.

Med hensyn til spørgsmålet om, på hvilket stadium af svangerskabet et indgreb bør foretages, har udvalget foreslået den almindelige frist for indgrebet sat ved udløbet af den 12. svangerskabsuge i stedet for som hidtil ved den 16. svangerskabsuge. Denne ændring begrundes især med henvisning til den forøgede helbredsmæssige risiko, der er forbundet med afbrydelse af et mere fremskredent svangerskab.

Overvejselen af spørgsmålet om adgang til at påklage et samråds afslag på en ansøgning om tilladelse til svangerskabsafbrydelse, har delt udvalget i et flertal på 6 og et mindretal på 3 medlemmer. Flertallet har anset betænkelighederne ved indførelse af en klageadgang for så store, at de har måttet fraråde en sådan ændring i den gældende administration af svangerskabslovgivningen. Mindretallet har tiltrådt, at vægtige grunde kan tale imod indførelse af en klageadgang, men har dog ikke ment, at man bør gennemføre en revision af svangerskabslovgivningen uden at prøve en eller anden form for klageordning nærmere i praksis. Hvis en klageordning skal indføres, har alle udvalgets medlemmer været enige om, at kompetencen bør henlægges til et centralt ankenævn.

Udvalget har endelig foreslået, at strafansvaret for illegal svangerskabsafbrydelse ophæves for kvinden. Det anføres i denne forbindelse, at straffetruslen er uden synderlig præventiv virkning, at strafansvaret virker urimelig hårdt, og at bestemmelsen ikke længere anvendes i praksis.

2. Det foreliggende lovforslag er udarbejdet på grundlag af det i betænkningen indeholdte udkast til lov om svangerskabsafbrydelse.

Justitsministeriet har fundet det rigtigst i over-